

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

PENILAIAN LATIHAN KEMAHIRAN VOKASIONAL BAGI ORANG ASLI

ZAMANI BIN IBRAHIM

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

TESIS YANG DIKEMUKAKAN BAGI MEMENUHI SYARAT UNTUK
MEMPEROLEHI IJAZAH DOKTOR FALSAFAH
(PENDIDIKAN TEKNIKAL DAN VOKASIONAL)

FAKULTI PENDIDIKAN TEKNIKAL DAN VOKASIONAL
UNIVERSITI PENDIDIKAN SULTAN IDRIS

2016

05-4506832

pustaka.upsi.edu.my

Perpustakaan Tuanku Bainun
Kampus Sultan Abdul Jalil Shah

PustakaTBainun

ptbupsi

ABSTRAK

Tujuan kajian ini adalah untuk menilai keberkesanan program latihan kemahiran vokasional untuk masyarakat Orang Asli di dua buah pusat latihan yang melibatkan dua kursus iaitu jahitan dan automotif. Kajian ini menggunakan rekabentuk penilaian program untuk menilai kesesuaian kurikulum, kesediaan tenaga pengajar, kerjasama pentadbir pusat latihan, kemudahan, proses pengajaran dan pembelajaran, kerja amali, penilaian kerja kursus dan akhirnya hasil program terhadap pelajar dalam aspek pengetahuan, kemahiran dan perubahan sikap. Model CIPP digunakan sebagai model penilaian untuk menilai pelaksanaan latihan kemahiran vokasional. Seramai 56 orang responden dipilih yang terdiri daripada pengajar, pentadbir dan pelajar. Kajian berbentuk penilaian program ini menggunakan instrumen yang terdiri daripada soal selidik, protokol temubual dan senarai semak pemerhatian. Dapatan utama kajian menunjukkan responden bersetuju bahawa pelaksanaan latihan kemahiran adalah berasaskan kurikulum yang telah disediakan. Walau bagaimanapun, pengajar dan pentadbir pusat latihan kurang berpuas hati dengan proses pengajaran dan pembelajaran dan produk program ini. Analisis regresi berganda mendapati faktor kesediaan dan kursus yang dihadiri pengajar menjadi penyumbang utama kepada proses pengajaran dan pembelajaran. Pengetahuan, kemahiran, proses pengajaran dan pembelajaran dan kerja-kerja amali juga menyumbang kepada hasil program. Walau bagaimanapun, dapatan kajian juga menunjukkan responden tidak pasti terhadap tiga elemen berikut: aspek kerjasama dengan pihak industri, aspek peningkatan kemahiran dan aspek kemudahan dan peralatan. Maka, kajian ini mencadangkan satu kerangka baharu dalam latihan vokasional untuk masyarakat Orang Asli di Malaysia. Cadangan lain daripada kajian ini termasuklah: meningkatkan kerjasama di antara pusat latihan dan industri; mengiktiraf kemahiran belia Orang Asli dan menaiktarafkan pusat latihan supaya menepati keperluan semasa belia Orang Asli.

EVALUATION OF VOCATIONAL SKILLS TRAINING FOR INDIGENOUS PEOPLE

ABSTRACT

This study aims to evaluate the effectiveness of vocational skills training programme for the indigenous people community at two training centres involving two courses; sewing and automotive. This research used program evaluation methodology to assess the suitability of the curriculum, the readiness of the teachers, the cooperation of school administrators, the facilities, the teaching and learning process, the practical work and assignments and the outcomes of the programme for students in the aspects of knowledge, skills and attitude. CIPP model was the evaluation model used to evaluate the implementation of the vocational skills courses. A sample of 56 respondents was selected consisted of teachers, administrators and students. The study utilized research instrument which consisted a set of questionnaires, interview protocol and observation checklist. The main result showed that the respondents agreed that the implementation of training skills was based on the curriculum. However, the teachers and administrators of the training centres were less satisfied with regards to the teaching and learning process and the product of the programme. Multiple regression analysis showed that teachers' readiness and courses attended were the main factors that contributed to a better teaching and learning process. Knowledge, skill, teaching and learning process and practical activities also contributed to the outcome of the programme. However, the outcomes of the study showed that the respondents were unsure regarding three elements: cooperation with the industry, further skills training, inadequacy of facilities and equipment. Thus, this study proposes a new framework of vocational training for the indigenous youth in Malaysia. Other recommendations derived from this study include: to strengthen the cooperation between training centres and industries; to recognize the skills and to upgrade the facilities so that they are compliant with the present needs of the indigenous youth.

KANDUNGAN**Muka Surat**

PENGAKUAN	ii
PENGHARGAAN	iii
ABSTRAK	iv
ABSTRACT	v
KANDUNGAN	vi
SENARAI JADUAL	xii
SENARAI RAJAH	xvi
SENARAI SINGKATAN	xvii

BAB I	PENDAHULUAN	
1.1	Pengenalan	1
1.2	Latar Belakang Kajian	8
1.3	Orang Asli	10
	1.3.1 Latar Belakang Masyarakat Orang Asli	11
	1.3.2 Pendidikan Rendah, Menengah dan Tinggi bagi Murid Orang Asli	13
	1.3.3 Perkembangan Pendidikan Masyarakat Orang Asli	14
1.4	Pendidikan dan Latihan Kemahiran Masyarakat Orang Asli	19
1.5	Pernyataan Masalah	27
1.6	Tujuan dan Objektif Kajian	29

1.7	Persoalan Kajian	31
1.8	Hipotesis Kajian	33
1.9	Kerangka Konseptual Kajian	34
1.10	Kepentingan Kajian	38
1.11	Batasan Kajian	41
1.12	Definisi Istilah	42
	1.12.1 Penilaian Program	42
	1.12.2 Keberkesanan Program	43
	1.12.3 Pusat Latihan Kemahiran	43
	1.12.4 Kemahiran Vokasional	44
	1.12.5 Kajian Kes	44
	1.12.6 Orang Asli	45

1.13	Rumusan	46

BAB 2   TINJAUAN LITERATUR

2.1	Pengenalan	47
2.2	Konsep Penilaian	48
2.3	Konsep Penilaian Program	50
2.4	Tujuan dan Kepentingan Penilaian Program	51
2.5	Penilaian Program Pendidikan	54
2.6	Pendekatan Penilaian	56
2.7	Model Penilaian	59
	2.7.1 Model Tyler	59
	2.7.2 Model Diskrepensi Provus	60
	2.7.3 Model <i>Goal-Free Evaluation</i>	61

2.7.4	Model <i>Stake</i>	61
2.7.5	Model <i>The Phi Delta Committee</i>	62
2.7.6	Model CIPP - <i>Context, Input, Process and Product</i>	63
2.7.6.1	Penilaian Konteks	65
2.7.6.2	Penilaian Input	66
2.7.6.3	Penilaian Proses	68
2.7.6.4	Penilaian Produk	69
2.8	Rasional Pemilihan Model Penilaian CIPP	70
2.9	Teori Berkaitan dengan Program Latihan Kemahiran Vokasional	70
2.9.1	Teori Pembelajaran Dewasa	70
2.9.2	Teori Behaviorisme	73
2.9.3	Teori <i>Situated Learning</i>	75
2.10	Teori Pembelajaran Non Formal Orang Dewasa	75
2.11	Masyarakat Orang Asli	80
2.11.1	Masyarakat Orang Asli di Semenanjung Malaysia	85
2.11.2	Persepsi Masyarakat Orang Asli terhadap Latihan Kemahiran	87
2.11.3	Pendidikan dan Latihan Kemahiran Masyarakat Pribumi di Indonesia	89
2.11.4	Pendidikan dan Latihan Kemahiran Masyarakat Pribumi di Filipina	90
2.11.5	Pendidikan dan Latihan Kemahiran Masyarakat Pribumi di Taiwan	92
2.11.6	Pendidikan dan Latihan Kemahiran Masyarakat Pribumi di New Zealand	93
2.11.7	Pendidikan dan Latihan Kemahiran Masyarakat Pribumi di Australia	95

2.12	Sikap Murid Orang Asli terhadap Pendidikan dan Latihan Kemahiran	96
2.13	Sikap Guru yang Mengajar di Sekolah Orang Asli	98
2.14	Sikap dan Peranan Ibu Bapa Masyarakat Orang Asli terhadap Pendidikan	101
2.15	Sokongan dan Penglibatan Ibu Bapa dalam Pendidikan Murid Orang Asli	102
2.16	Status Sosio Ekonomi dan Tahap Akademik Ibu Bapa Orang Asli	106
2.17	Tinjauan Mengenai Pembolehubah-Pembolehubah Kajian Penilaian	108
2.17.1	Perancangan Program Latihan Kemahiran	108
2.17.2	Kurikulum dan Kandungan Program Latihan Kemahiran Orang Asli	111
2.17.3	Pembelajaran Pelatih Vokasional Orang Asli	120
2.17.4	Penyampaian dan Pengajaran Vokasional	129
2.17.5	Kurikulum dan Kandungan Program Latihan Orang Asli	141
2.17.6	Kemudahan Program Latihan Kemahiran Orang Asli	142
2.17.7	Kefahaman Pelajar terhadap Suatu Konsep Yang dipelajari	147
2.17.8	Keupayaan PelajarOrang Asli Menghubungkan Teori dan Amali	148
2.17.9	Minat PelajarOrang Asli terhadap Pelajaran	149
2.17.10	Iklim Pusat Latihan, Pengurusan Interpersonal dan Motivasi Pengajar	150
2.18	Kajian-Kajian Lepas Mengenai Penilaian Menggunakan Model <i>Context, Input, Process and Product</i> (CIPP)	151
2.19	Kajian Berkaitan Pendidikan dan Kemahiran Vokasional Pribumi	156
2.20	Halatuju Pendidikan Vokasional untuk Pribumi	158

2.20.1	Halatuju Pendidikan Vokasional Pribumi di Asia	158
2.20.2	Halatuju Pendidikan Vokasional Pribumi di Amerika Syarikat	161
2.20.3	Halatuju Pendidikan Vokasional Pribumi di Eropah	164
2.21	Rumusan	166

BAB 3 METODOLOGI

3.1	Pengenalan	167
3.2	Rekabentuk Kajian	168
3.3	Populasi dan Sampel Kajian	171
3.3.1	Sampel Kajian Pelatih Latihan Kemahiran Vokasional	173
3.3.2	Sampel Kajian Pengajar Latihan Kemahiran Vokasional	173
3.3.3	Sampel Kajian Pentadbir Latihan Kemahiran Vokasional	174
3.4	Instrumen Kajian	173
3.4.1	Soal Selidik	178
3.4.2	Protokol Temu Bual dan Senarai Semak Pemerhatian	184
3.5	Kajian Rintis	186
3.6	Kesahan Instrumen Kajian	187
3.7	Kebolehpercayaan Instrumen Kajian	188
3.7.1	Kebolehpercayaan Soal Selidik Pengajar	189
3.7.2	Kebolehpercayaan Soal Selidik Pentadbir	191
3.7.3	Kebolehpercayaan Soal Selidik Pelatih	192
3.8	Prosedur Pengumpulan Data	193
3.9	Analisis Data	195
3.10	Rumusan	197

BAB 4**DAPATAN KAJIAN**

4.1	Pengenalan	198
4.2	Latar Belakang Responden	199
4.2.1	Ciri-Ciri Latar Belakang Pelatih	199
4.2.2	Ciri-Ciri Latar Belakang Pengajar	202
4.2.3	Ciri-Ciri Latar Belakang Pentadbir	205
4.3	Dapatan dari Perspektif Pengajar dan Pentadbir	207
4.3.1	Penilaian Konteks	207
4.3.2	Penilaian Input	217
4.3.3	Penilaian Proses	229
4.3.4	Penilaian Produk	236
4.4	Dapatan dari Perspektif Pelatih	243
4.4.1	Penilaian Proses	243
4.4.2	Penilaian Produk	249
4.5	Hipotesis Kajian	253
4.5.1	Pengujian Hipotesis Pertama	253
4.5.2	Pengujian Hipotesis Kedua	255
4.5.3	Pengujian Hipotesis Ketiga	256
4.5.4	Pengujian Hipotesis Keempat	259
4.5.5	Rumusan Hipotesis Kajian	262
4.6	Dapatan Temu Bual	263
4.6.1	Penilaian Konteks	264
4.6.2	Penilaian Input	272
4.6.3	Penilaian Produk	285

4.7	Analisis Pemerhatian Dokumen Perancangan	289
4.8	Rumusan	293

BAB 5 KESIMPULAN, IMPLIKASI DAN CADANGAN

5.1	Pengenalan	295
5.2	Kesimpulan dan Rumusan Kajian	296
5.3	Perbincangan Dapatan Kajian	298
5.4	Perbincangan dan Implikasi Kajian	308
5.4.1	Kesesuaian Kurikulum	308
5.4.2	Kesediaan PengajarKemahiran dari Aspek Kursus dan Latihan	310
5.4.3	Kemudahan-Kemudahan Peralatan, Bahan dan Bengkel	311
5.4.4	Peranan dan Kerjasama Pentadbir Pusat Latihan Kemahiran	313
5.4.5	PengurusanPeruntukan Kewangan (PCG)	314
5.4.6	Penjadualan dan Jumlah Waktu LatihanKemahiran	315
5.4.7	Proses dan Kaedah Pengajaran dan Pembelajaran	315
5.4.8	Pentaksiran Dalaman dan Pensijilan Kemahiran	318
5.4.9	Kerja-Kerja Amali	319
5.4.10	Keberkesanan Program dari Segi Penguasaan Ilmu Pengetahuan, Kemahiran dan Pembentukan Sikap Pelatih	320
5.5	Implikasi Kajian	324
5.6	Cadangan Kerangka Baharu Program Latihan Kemahiran Vokasional Orang Asli	327
5.7	Cadangan Kajian Lanjutan	335

RUJUKAN

337

LAMPIRAN

371

- A Surat Kebenaran Menjalankan Kajian Daripada JHEOA/JAKOA
- B Soal Selidik Bagi Pengajar
- C Soal Selidik Bagi Pentadbir
- D Soal Selidik Bagi Pelatih
- E Protokol Temubual Pengajar
- F Protokol Temubual Pentadbir
- G Protokol Temubual Pelatih
- H Senarai Semak Pemerhatian
- I Senarai Nama Pakar Soal Selidik dan Protokol Temu Bual

SENARAI JADUAL

No. Jadual		Muka Surat
1.1	Bilangan keciciran murid Tingkatan 5 (2009 – 2013)	5
1.2	Bilangan murid Orang Asli yang tamat Ting. 5 dan belia Orang Asli yang telah mengikuti LKV (2009-2013)	6
1.3	Kelompok etnik Orang Asli di Semenanjung Malaysia	12
1.4	Perubahan faktor sejarah dan perkembangan pendidikan masyarakat Orang Asli mengikut peredaran masa	17
2.1	Tiga etnik utama dan suku kaum masyarakat Orang Asli yang terdapat di Semenanjung Malaysia	81
3.1	Taburan populasi kajian di dua buah pusat latihan kemahiran vokasional Orang Asli di Malaysia	172
3.2	Agihan responden kajian	174
3.3	Instrumen dan jenis analisis	176
3.4	Interpretasi skor min bagi setiap pembolehubah dalam instrumen soal selidik	179
3.5	Protokol dan responden bagi temu bual	186
3.6	Cronbach Alpha instrumen penilaian bagi pengajar	190
3.7	Cronbach Alpha instrumen penilaian bagi pentadbir	191
3.8	Cronbach Alpha instrumen penilaian bagi pelatih	193
4.1	Profil responden pelatih mengikut etnik Asli, jantina, tahap pendidikan, penempatan dan kursus yang diikuti	200
4.2	Kerapan dan peratusan minat dan pendapat pelatih berkaitan dengan latihan kemahiran vokasional (LKV)	202
4.3	Profil responden pengajar mengikut jantina, jantina, umur, pengalaman mengajar, kelayakan akademik dan kursus yang diajar	204

4.4	Profil responden pentadbir mengikut etnik, jantina, umur, jawatan, pengalaman kerja dan kelayakan akademik tertinggi	206
4.5	Min dan sisihan piawai kesesuaian kurikulum latihan kemahiran vokasional (LKV) dengan objektif latihan dan matlamat program antara pengajar jahitan dan pengajar automotif	209
4.6	Min dan sisihan piawai kesesuaian kurikulum latihan kemahiran vokasional (LKV) dengan objektif latihan dan matlamat program antara pengajar dan pentadbir	212
4.7	Min dan sisihan piawai kesesuaian kurikulum latihan kemahiran vokasional (LKV) dengan persekitaran pusat latihan antara pengajar dan pentadbir	215
4.8	Min dan sisihan piawai peranan dan kerjasama yang diberikan oleh pihak industri luar di antara persepsi pengajar dan pentadbir	216
4.9	Min dan sisihan piawai kesediaan pengajar dari aspek kursus dan latihan terhadap proses pengajaran dan pembelajaran	218
4.10	Min dan sisihan piawai kemudahan-kemudahan seperti peralatan, bahan dan bengkel bagi kursus jahitan	221
4.11	Min dan sisihan piawai kemudahan-kemudahan seperti peralatan, bahan dan bengkel bagi kursus automotif	223
4.12	Min dan sisihan piawai peranan dan kerjasama yang diberikan oleh pihak pentadbir pusat latihan menurut persepsi pengajar	225
4.13	Min dan sisihan piawai pengurusan peruntukan kewangan (PCG) menurut persepsi pengajar dan pentadbir	226
4.14	Min dan sisihan piawai kesesuaian masa latihan menurut persepsi pengajar dan pentadbir	228
4.15	Min dan sisihan piawai proses pengajaran dan pembelajaran menurut persepsi pengajar dan pentadbir	230
4.16	Min dan sisihan piawai kaedah pengajaran yang digunakan oleh pengajar latihan kemahiran vokasional bidang jahitan dan automotif	232

4.17	Min dan sisihan piawai kerja-kerja amali yang dilaksanakan oleh pelatih menurut persepsi pengajar dan pentadbir	234
4.18	Min dan sisihan piawai proses pentaksiran dalaman dan pensijilan kemahiran menurut persepsi pengajar dan pentadbir	236
4.19	Min dan sisihan piawai penguasaan ilmu pengetahuan dalam kalangan pelatih	238
4.20	Min dan sisihan piawai penguasaan kemahiran amali dalam kalangan pelatih	239
4.21	Min dan sisihan piawai perubahan sikap dalam kalangan pelatih	241
4.22	Min dan sisihan piawai kebolehpasaran lulusan LKV	242
4.23	Min dan sisihan piawai terhadap proses pengajaran dan pembelajaran menurut persepsi pelatih	245
4.24	Min dan sisihan piawai terhadap kaedah pengajaran dan pembelajaran pengajar kemahiran (LKV) menurut persepsi pelatih	247

4.25	Min dan sisihan piawai terhadap kerja-kerja amali pelatih	248
4.26	Min dan sisihan piawai terhadap kesan pelaksanaan latihan kemahiran vokasional (LKV) menurut persepsi pelatih	251
4.27	Min dan sisihan piawai persepsi pelatih terhadap pelaksanaan program latihan kemahiran vokasional (LKV)	253
4.28	Ujian kesamaan varians (<i>Test of Homogeneity of Variance</i>)	254
4.29	ANOVA perbezaan kesediaan pengetahuan, kemahiran dan kursus dan latihan secara keseluruhan dalam melaksanakan LKV berdasarkan tenaga pengajar	255
4.30	Ujian kesamaan varians (<i>Test of Homogeneity of Variance</i>)	255
4.31	ANOVA perbezaan kesediaan kurikulum LKV dengan objektif kursus dan persekitaran pusat latihan antara tenaga pengajar	256
4.32	Jumlah pembolehubah bersandar dan nilai kritikal yang sesuai bagi setiap ujian <i>Multivariate Analysis of Variance</i>	257
4.33	ANOVA varians pembolehubah bebas ke atas pembolehubah bersandar (pengajaran dan pembelajaran)	258

4.34	Regresi Berganda (<i>Stepwise</i>) bagi kesediaan kursus dan latihan yang mempengaruhi proses pengajaran dan pembelajaran	259
4.35	ANOVA varians pembolehubah bebas ke atas pembolehubah bersandar (pasaran lulusan)	261
4.36	Regresi berganda (<i>stepwise</i>) bagi pengajaran dan pembelajaran, ilmu kemahiran dan kerja amali yang mempengaruhi lulusan pusat latihan	261
4.37	Rumusan Hipotesis	263
4.38	Analisis pemerhatian dokumen perancangan	290
4.39	Analisis pemerhatian dokumen pengajaran dan pembelajaran	291
4.40	Analisis pemerhatian ke atas bahan sumber	292

SENARAI RAJAH**No. Rajah****Muka Surat**

1.1	Kerangka Konseptual Kajian: Adaptasi daripada Model CIPP oleh Stufflebeam et al. (1971)	37
3.1	Prosedur Mengkatogeri Data Soal Selidik	194
3.2	Prosedur Mengkatogeri Data Temu Bual	195
5.1	Kerangka Baharu Program Latihan Kemahiran Vokasional (LKV) Orang Asli	334

SENARAI SINGKATAN

3M	Membaca, Menulis, Membaca
CIPP	<i>Context, Input, Process, Product</i>
JKP	Jabatan Pembangunan Kemahiran
JAKOA	Jabatan Kemajuan Orang Asli
JHEOA	Jabatan Hal Ehwal Orang Asli
KIPP	Konteks, Input, Proses, Produk
KPLBW	Kementerian Pembangunan Luar Bandar dan Wiayah
LKV	Latihan Kemahiran Vokasional
MLVK	Majlis Latihan Vokasional Kebangsaan
PCG	<i>Per Capita Grant</i>
PEN	Penilaian dan Peperiksaan
PGA	Pengajar Automotif
PGJ	Pengajar Jahitan
PKPM	Pentaksiran Kompetensi Pensijilan Modular
PLA	Pelajar Automotif
PLJ	Pelajar Jahitan
PP	Pentaksiran Pusat
PPPM	Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia
PSKM	Pentaksiran Sijil Kemahiran Malaysia
PTA	Pentadbir Automotif
PTJ	Pentadbir Jahitan
SKM	Sijil Kemahiran Malaysia

BAB 1

PENDAHULUAN

1.1 Pengenalan

Legasi sosio budaya belia masyarakat Pribumi terhalang disebabkan oleh faktor kemiskinan dan lebih terhimpit disebabkan mereka dipingirkan dari arus pembangunan. Secara tradisinya masyarakat Pribumi bergantung hidup kepada aktiviti pemburuan, menangkap ikan, penternak binatang dan bercucuk tanam sebagai pekerjaan bagi menyara diri serta cara hidup yang diwarisi secara turun temurun (Ramlee, 2013a). Sejak beberapa dekad lalu, masyarakat Pribumi di Asia telah berusaha untuk mempertahankan hak mereka untuk hidup dalam keadaan semulajadi dan menghalang wilayah mereka dicero bohi. Pada tahun 1994, Dekad Antarabangsa

Untuk Mesyuarat Pribumi Sedunia (1994-2004) telah diisytiharkan dalam usaha memastikan masyarakat antarabangsa mengiktiraf kewujudan dan hak masyarakat Pribumi (Corpuz, 2005).

Menurut anggaran Pertubuhan Bangsa-Bangsa Bersatu, terdapat kira-kira 370 juta orang Pribumi di seluruh dunia dan dua pertiga daripada mereka tinggal di Asia (United Nations, 2007; UNDP, 2012). Orang Asli adalah penduduk asal Semenanjung Tanah Melayu semenjak 11,000 SM yang lalu (Bellwood, 1997). Komuniti Orang Asli hari ini adalah seramai 178,197 orang iaitu kurang satu peratus daripada jumlah penduduk Malaysia yang seramai 27 juta orang (JHEOA, 2012). Sejak 1961, pemimpin negara telah merangka pelan yang sistematik untuk menyerapkan Orang Asli ke dalam arus perdana bermatlamat membawa mereka ke ekonomi pasaran dan mengasimilasikan ke dalam kategori etnik Melayu (Endicot & Dentan, 2004).

Keperluan sumber manusia dalam bidang kemahiran masa kini merupakan cabaran besar kepada agensi dan institusi yang menyediakan latihan kemahiran teknikal dan vokasional. Bagi menghadapi cabaran ini, pelbagai agensi telah mengatur strategi dan langkah-langkah untuk memperbaiki dan mengembangkan latihan kemahiran teknikal dan vokasional. Permintaan terhadap tenaga pekerja teknikal dan vokasional terutamanya kumpulan mahir dan separa mahir semakin meningkat akibat kepesatan ekonomi negara dalam era k-ekonomi yang menjadi pemangkin kepada negara industri (Ramlee, 2013b). Bagi mencapai matlamat ke arah negara industri, negara memerlukan tenaga kerja yang berpengetahuan, berkemahiran tinggi, berkompentensi, terlatih dan bermotivasi, mudah memahami perubahan dan mempunyai nilai-nilai yang jelas (Ahamad, 2003).

Perancangan dan pelaksanaan Program Transformasi Pendidikan (PTP) di bawah Pelan Transformasi Kerajaan (GTP) bertujuan untuk meningkatkan prestasi pelajar, meningkatkan kemahiran rakyat dan meningkatkan kebolehpasaran pekerja serta berpendapatan tinggi, sekali gus dapat melahirkan insan yang bersepadu dan holistik (Asmah Yunos & Muhammad Hussin, 2012).

Negara kita memerlukan tenaga kerja yang berpengetahuan, berkemahiran tinggi, terlatih dan memahami perubahan dalam konteks perubahan teknologi dan dalam era globalisasi (Ramlee, 2013b). Pusat-pusat latihan kemahiran vokasional antara institusi yang memainkan peranan penting dalam menyediakan tenaga kerja mahir dan separuh mahir dalam memenuhi pasaran kerja bidang industri. Bagi merealisasikan matlamat tersebut, aspek pendidikan menjadi fokus utama kerajaan

agar tidak ada golongan yang ketinggalan dalam arus perdana.

Bagi masyarakat Orang Asli, Pusat Latihan Kemahiran Vokasional Damansara Damai di Sungai Buloh, Selangor dan Pusat Latihan Kemahiran Vokasional Paya Bungor di Kuantan, Pahang di bawah Jabatan Hal Ehwal Orang Asli (JHEOA) yang kini dikenali sebagai Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA) adalah institusi latihan utama dalam menyediakan latihan kemahiran vokasional dan tenaga kerja bagi memenuhi keperluan industri yang menjadi nadi kepada pembangunan ekonomi negara (Pelan Strategik JAKOA, 2011). Namun demikian, masih terdapat Orang Asli yang masih tercicir dalam pendidikan (Ramlee et al., 2009). Kerajaan berusaha untuk membangunkan masyarakat Orang Asli supaya seiring dengan kumpulan etnik lain dalam menikmati kemajuan dan kemakmuran di negara ini. Bagi membangunkan

masyarakat Orang Asli, perkara asas yang perlu dilakukan adalah melalui pendidikan (Ramle Abdullah & Hood Salleh, 2007).

Transformasi Pendidikan (TP) dalam Pelan Pembangunan Pendidikan Malaysia (PPPM, 2013) sebagai satu daripada Bidang Keberhasilan Utama Negara (NKRA) yang mana merupakan titik permulaan ke arah menambah baik prestasi pelajar secara menyeluruh. Namun begitu, dalam usaha Kementerian Pendidikan Malaysia (KPM) memperkasakan pendidikan negara, terdapat segelintir murid masih ketinggalan dalam pendidikan iaitu murid Orang Asli (Norwaliza, 2014). Transformasi masyarakat Pribumi adalah agenda utama JAKOA dalam memastikan anjakan pembangunan sosial dan ekonomi melalui penambahbaikan dalam pendidikan dan latihan kerjaya masyarakat Orang Asli (JAKOA, 2012). Dalam konteks Pribumi,

masyarakat Orang Asli dikategorikan sebagai satu masyarakat yang terpinggir dalam arus pendidikan dan pelbagai pihak perlu berusaha supaya mereka juga dapat dimasukkan dalam arus pendidikan perdana. Kadar keciciran yang tinggi yang membawa maksud ramai murid Orang Asli yang mendaftar di sekolah tidak menamatkan persekolahan mereka sepanjang tempoh persekolahan yang ditetapkan perlu diberi perhatian serius sepertimana kajian oleh Norwaliza (2014) yang mendapati murid Orang Asli yang telah menamatkan pendidikan selama enam tahun di sekolah rendah tidak semestinya meneruskan persekolahan di peringkat sekolah menengah.

Keciciran yang berlaku sepanjang persekolahan sebelum seseorang murid menduduki peperiksaan pelajaran di peringkat tingkatan tiga merupakan keciciran yang disengajakan. Ia bukan merupakan keciciran terpaksa akibat kegagalan

seseorang pelajar mencapai tahap kelulusan yang diwajibkan yang pada satu ketika dahulu dikenali sebagai Peperiksaan Sijil Rendah Pelajaran (SRP) atau kini dikenali sebagai Penilaian Menengah Rendah (PMR). Dalam kalangan pelajar Orang Asli, kadar pencapaian di peringkat ujian ini juga amat rendah. Bilangan mereka yang terpaksa berhenti sekolah kerana gagal juga agak tinggi. Jadual 1.1 menunjukkan data terkini bilangan keciciran murid yang mula mendaftar dari Tingkatan 1 hingga tamat Tingkatan 5 dari tahun 2005 hingga 2009 (JAKOA, 2014).

Jadual 1.1

Bilangan Keciciran Murid Tingkatan 5 (2009 – 2013)

Tahun	Bil. Murid Daftar Ting. 1	Bil. Murid Tamat Ting. 5	Bilangan Keciciran	Peratus Keciciran (%)
2005	2,358	1,181 (2009)	1,177	49.92
2006	2,586	1,403 (2010)	1,183	45.75
2007	2,685	1,667 (2011)	1,018	37.91
2008	2,726	1,555 (2012)	1,171	42.96
2009	3,018	1,533 (2013)	1,485	49.20

Sumber: JAKOA (2014)

Berdasarkan Jadual 1.1, didapati bilangan keciciran dan peratus keciciran murid Orang Asli dari tahun 2009 hingga 2013 iaitu antara 37.91% hingga 49.92%. Data dari Jabatan Kemajuan Orang Asli (JAKOA, 2014) menunjukkan bilangan dan peratus keciciran ke Tingkatan 5 amatlah tinggi. Bilangan keciciran mengikut tahun hingga Tingkatan 5 iaitu 2009 (1,177), 2010 (1,183), 2011 (1,018), 2012(1,171) dan 2013(1,485). Manakala peratus keciciran mengikut hingga Tingkatan 5 iaitu 2009 (49.92%), 2010 (45.75%), 2011 (37.91%), 2012 (42.96%) dan 2013 (49.92%).

Fenomena keciciran murid tamat Tingkatan 5 secara tidak langsung turut memberi kesan kepada bilangan belia Orang Asli yang akan menyambung pengajian ke peringkat yang lebih tinggi samada di sekolah iaitu kelas tingkatan 6, pusat-pusat kemahiran, institusi-institusi pengajian pengajian tinggi awam dan swasta.

Rajah 1.2 pula menunjukkan bilangan murid Tamat Tingkatan Lima dan bilangan pelatih Orang Asli yang mengikuti latihan kemahiran vokasional dari tahun 2009 hingga 2013 dalam bidang jahitan di Pusat Latihan Kemahiran Orang Asli di Paya Bungor Kuantan, Pahang dan bidang automotif di Pusat Latihan Kemahiran Damansara Damai Sungai Buloh, Selangor. Bilangan murid tamat Tingkatan 5 iaitu 2009 (1,181), 2010 (1,403), 2011 (1,667), 2012(1,555) dan 2013(1,533). Manakala peratus bilangan murid tamat Tingkatan 5 dengan bilangan pelatih yang mengikuti latihan kemahiran vokasional iaitu 2009 (4.74%), 2010 (5.13%), 2011 (3.84%), 2012 (4.04%) dan 2013 (3.47%).

Jadual 1.2

Bilangan Murid Orang Asli yang Tamat Ting. 5 dan Belia Orang Asli yang telah mengikuti Latihan Kemahiran Vokasional (2009 – 2013)

Tahun	Bilangan Murid Tamat Ting. 5	Bilangan Pelatih PLPB (Jahitan)	Bilangan Pelatih PLDD (Automotif)	Peratus Perbandingan Bil. Murid Tamat Ting. 5 dan Pelatih yang mengikuti latihan kemahiran vokasional (%)
2009	1,181	32	24	4.74
2010	1,403	46	26	5.13
2011	1,667	44	20	3.84
2012	1,555	42	20	4.04
2013	1,533	36	18	3.47

Sumber: JAKOA (2014)

Meninjau pendidikan Orang Asli di Malaysia, walaupun pihak kerajaan menyatakan banyak peruntukan kewangan dan kemudahan seperti sekolah, asrama, pengangkutan dan juga kemudahan-kemudahan lain disediakan untuk persekolahan murid Orang Asli namun beberapa kajian mendapati prasarana tersebut masih tidak mencukupi (Hasan, 1998). Penguasaan 3M (membaca, menulis dan mengira) murid Orang Asli masih lagi rendah dan kadar keciciran masih juga tinggi (Hasan, 1998; Ramle Abdullah & Hood Salleh, 2007).

Sehingga tahun 2004, hanya 38.5 peratus murid Orang Asli menerima pendidikan peringkat rendah, 10.9 peratus di peringkat menengah dan 1.7 peratus di peringkat pendidikan tinggi (Zainal Abidin, 2008). Cabaran utama Kementerian Pelajaran Malaysia adalah untuk meningkatkan kadar penyertaan di sekolah rendah dan sekolah menengah khususnya dalam kalangan murid Orang Asli dan kaum minoriti kerana kadar keciciran murid begitu tinggi (KPM, 2010). Kadar keciciran berlaku sama ada di peringkat sekolah rendah iaitu dari sekolah rendah ke sekolah menengah dan juga keciciran di sekolah menengah (Hasan Mat Nor, 1998; Ramle Abdullah & Hood Salleh, 2007). Pencapaian akademik yang baik bertujuan agar masyarakat Orang Asli boleh lebih berdikari dan tidak terlalu bergantung pada kerajaan serta dapat meningkat kehidupan mereka yang lebih berkualiti dari segi pendidikan, sosial, ekonomi dan kesihatan (Osman Ali & Zaleha Md. Isa, 2005).

Peranan pihak JAKOA dalam usaha membantu memajukan pendidikan Orang Asli adalah dengan menyediakan kemudahan dan program tertentu termasuklah dalam usaha meningkatkan kemahiran dalam kalangan belia masyarakat Orang Asli, memberi pendedahan dan peluang kepada penduduk Orang Asli untuk berubah sikap

